

6.15 Výtvarná výchova

6.15.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Charakteristika vzdělávací oblasti

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu:

- je založen na tvůrčích činnostech - tvorbě, vnímání a interpretaci
- pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy
- rozvíjí tvůrčí činnosti, smyslovou citlivost a uplatňování subjektivity
- přistupuje k uměleckému procesu v jeho celistvosti a chápe ho jako způsob poznání a komunikace
- užívá a porovnává výtvarné umění a vybírá vhodnou formu pro různé typy prezentace

Časové vymezení předmětu

Týdenní časová dotace:

- Prima: 1 hodina
- Sekunda: 1 hodina
- Tercie: 2 hodiny
- Kvarta: 2 hodiny

Organizační vymezení vyučovacího předmětu:

- výuka probíhá v odborné učebně výtvarné výchovy nebo mimo budovu školy (práce v plenéru)
- výuka probíhá v rámci dnů pro galerie a muzea v Muzeu umění v Olomouci
- podle charakteru učiva a cílů vzdělávání jsou využívány tyto formy a metody práce: skupinové vyučování, samostatná práce, kolektivní práce, krátkodobé i dlouhodobé projekty.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- při teoreticky zaměřených hodinách si žáci vytváří takové učební materiály, aby je mohli dále využívat pro své vlastní učení
- žáci při své tvorbě poznávají vlastní pokroky a při konečném výstupu si dokáží zpětně uvědomit problémy související s realizací, nebojí se experimentu a osobitosti
- strategie- učitel zadává jednotlivé úkoly tak, aby si každý žák mohl sám zorganizovat vlastní činnost a dovedl k tématu samostatně vyhledat informace
- učitel užívá kladného hodnocení k motivaci pro další výtvarnou činnost, vede žáky k tomu, aby si dovedli vybrat vhodné výtvarné prostředky pro vyjádření daného tématu

Kompetence k řešení problémů

- žákům je předkládán dostatek námětů k samostatnému zpracování a řešení problémů souvisejících s výběrem výtvarné techniky, materiálů a pomůcek
- při zadání úkolu žák rozpozná výtvarný problém a hledá nejvhodnější způsob řešení
- strategie - učitel zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů, nabádá k vlastnímu experimentálnímu přístupu
- žák případný svůj neúspěch chápe jako cestu k dalšímu zdokonalení

Kompetence komunikativní

- žák chápe umění jako prostředek komunikace, v němž se předávají informace o vnějším a vnitřním světě a jeho vzájemné provázanosti

- užívá jazyka výtvarného umění jako svébytného prostředku komunikace
- při práci ve skupině dokáže žák vyjádřit svůj názor, vhodnou formou ho obhájit a tolerovat názor druhých
- strategie - učitel klade dostatek prostoru pro střetávání a komunikaci různými formami (písemně, výtvarnými prostředky, technickými prostředky)
- učitel dohlíží na dodržování etiky komunikace (naslouchání, respektování originálních názorů apod.)

Kompetence sociální a personální

- učí se respektovat pravidla při práci v týmu, dokáže diskutovat a spolupracovat s ostatními,
- respektuje různá hlediska a chápe individualitu uměleckého citění
- citlivě uplatňuje vlastní zkušenosti a kreativitu
- strategie- učitel dodává žákům sebedůvěru a podle potřeby žákům v činnostech pomáhá
- umožňuje každému žákovi zažít úspěch
- v průběhu výuky zohledňuje pracovní tempo jednotlivých žáků

Kompetence občanské

- žák respektuje a chrání naše tradice a kulturní dědictví
- při propagaci školních akcí žáci vytváří plakáty a upoutávky pro reprezentaci školy
- umí aktivně překonávat životní stereotypy a obohacovat svůj život kulturními zážitky
- strategie- učitel podporuje občanské citění žáků při vytváření propagačních materiálů
- učitel podněcuje žáky k zapojení do kulturního dění v našem městě a regionu (loutkové divadlo, výstavy, soutěže, prezentace školy, Majáles)

Kompetence pracovní

- umí samostatně řešit svůj tvůrčí záměr od prvotní rozvahy přes fázi hledání až po uskutečnění vlastní práce
- při samostatné práci jsou žáci vedeni ke koncentraci na pracovní výkon, jeho dokončení a dodržují vymezená pravidla
- žáci si vytváří pozitivní vztah k manuálním činnostem
- žáci při práci s výtvarným materiálem dodržují hygienická pravidla
- žáci si vytváří osobní výtvarné portfolio
- strategie- učitel vede žáky ke správným způsobům užití materiálů, nástrojů a vybavení
- učitel požaduje dodržování dohodnuté kvality a postupů
- učitel vede žáky ke zvolení formy, pomocí které převedou výsledky své práce ostatním (nástěnky, výstavy, internetové stránky)

Kompetence digitální

- ⊙ využívá digitální technologie k vyhledávání informací a ověřuje jejich pravdivost
- ⊙ pracuje s kamerou při natáčení krátkých filmů a orientuje se v programu na střih
- ⊙ zapojuje do své tvorby fotoaparát či mobilní telefon
- ⊙ žáci se orientují na internetových stránkách, které se zaměřují na výtvarné umění

6.15.2 Tematické okruhy

Vyučovací předmět: **Výtvarná výchova**

Ročník: **prima**

Očekávané výstupy	Obsah učiva	TO PT
Vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, z představ a poznání. Variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků	Kresebné studie-linie, tvar, objem-jejich rozvržení v obrazové ploše, v objemu, v prostoru, jejich vztahy, podobnosti, kontrast, rytmus- jednotazky, mentální obrazy, perokresba. Jednoduché zátiší. Plošné kompozice-řazení, rytmus, množení a prolínání.	OSV rozvoj schopností a poznávání, cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, rozvoj základních rysů kreativity-nápady, originalita, citlivost
Správné užívání techniky malby, textury, míchání a vrstvení barvy. Využívá barvy jako prostředku sdělení nálady a přírodního prostředí. Dokáže si vyrobit výtvarnou pomůcku a využít ji k dekorativním postupům.	Malba teorie barev- teplé a studené, barvy příbuzné. Stínování jednoduchých předmětů. Výtvarné pomůcky a jejich využití.	MUV - jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti, člověk jako jednota těla a ducha
Užívá vizuálně obrazného vyjádření k zachycení fantazie pomocí pohybu, hmatu a sluchu.	Sny jako prostředek pro vyjádření vlastních pocitů a tužeb.	
Výtvarně se vyjadřuje k lidovým tradicím, zvykům a svátkům.	Tematická práce - Vánoce. Dekorativní předměty, vkusná výzdoba interiéru. Výroba originálních dáreků a přání.	MUV - lidské vztahy, poznávání vlastního kultur. zakotvení Osobnostní a soc. výchova - péče o dobré vztahy v rodině a ve společnosti

Očekávané výstupy	Obsah učiva	TO PT
Citlivě dokáže uplatnit svoji fantazii, intuici a invenci. Vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů. Uplatňuje osobitý přístup.	Fantazijní práce Moje vs. tvoje Já vs. ty Digitální práce vs. ruční práce	
Správně užívá techniku malby, míchá , vrství a stínuje barvy. Vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, z představ a poznání.	Malba temperovými barvami, technika malby, míchání a stínování barev. Příroda kolem nás.	EV - vztah člověka k prostředí, vliv našeho jednání na přírodní prostředí, možnosti a způsoby ochrany
Vyjadřuje se k lidovým tradicím, zvykům a svátkům.	Tematická práce -Velikonoce - dekorativní předměty.	MUV poznávání vlastního kultur. zakotvení
Správně užívá techniku malby-míchání a vrstvení barev. Zobrazuje vlastní fantazijní představy. Kombinuje výtvarné prostředky a experimentuje s nimi.	Společnost v našem světě. Malba a její využití. Kombinace výtvarných technik.	MEV-lidské vztahy-tolerance a spolupráce lidí na utváření společného prostředí pro život.
Využívá všechny praktické dovednosti-kresba, malba, písmo. Zobrazuje vlastní fantazijní představy.	Fantazie vs. realita – malba, kresba, koláž a písmo.	OSV - rozvoj zákl. rysů kreativity - nápady, originalita, citlivost

Očekávané výstupy	Obsah učiva	TO PT
Umí využívat znalostí o základních, podvojných a doplňkových barvách k osobitému výtvarnému vyjádření. Užívá perspektivních postupů.	Zvláštní atmosféra místa - krajinomalba - inspirace dějinami umění. Oživení kompozice, krajinné plány, perspektiva.	
Využívá dekorativních postupů-rozvíjí si estetické cítění.	Dekorační práce - využití tvaru, linie, kombinace barev a pravidel střídání.	
Umí využívat barev a vyzorovaných tvarů k osobitému výtvarnému vyjádření. Využívá fotoaparát při zkoumání přírodních motivů.	Přírodní motivy - zmenšování, zvětšování - detaily	EV- ekosystémy - příroda a vliv člověka

Vyučovací předmět: **Výtvarná výchova**
 Ročník: **sekunda**

Očekávané výstupy	Obsah učiva	TO PT
Vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu kresebných a malířských prostředků, které vyjadřují vnější i vnitřní svět člověka. Správně využívá techniku kresby a malby. Využívá a kombinuje různé výtvarné přístupy.	Hry pro všechny smysly. Kdo jsem. Kdo jsi? Barevná etuda. Výtvarná tvorba pro vyjádření vnitřního já.	OSV - rozvoj schopností poznávání, cvičení smyslového vnímání, sebepoznání a sebepojetí- já jako zdroj informací Kreativita originalita, citlivost
Využívá dekorativních postupů-rozvíjí estetické cítění. Vybírá a kombinuje výtvarné prostředky k vyjádření své osobitosti a originality.	Dekorativní tvorba se zaměřením na ornament.	MUV Multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování v umělecké a kulturní oblasti.
Vybírá a kombinuje výtvarné prostředky k vyjádření své osobitosti a originality.	Fantazijní práce dle zadaného tématu. Mé dílo vs. dílo mého spolužáka.	OSV-poznávání lidí- vzájemné poznávání, rozvoj pozornosti vůči odlišnostem OSV-1.6.,1.8.
Vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů, které získává vlastním vnímáním skutečnosti a ze svých představ. Výtvarně se vyjadřuje k lidovým tradicím, zvykům a svátkům. Používá kameru k zachycení pohybu.	Pohyb v umění. Tematická práce Vánoce - dekorativní předměty, výzdoba interiéru.	OSV-komunikace-řeč těla, cvičení empatického pozorování Kreativita-tvořivý přístup v mezilidských vztazích

Očekávané výstupy	Obsah učiva	TO PT
Správně užívá techniku malby-míchání, vrstvení, šablonová malba. Uvědomuje si na konkrétních příkladech různorodost zdrojů interpretace vizuálně obrazného vyjádření.	Móda a módní trendy v dějinách a nyní.	MUV-jedinečnost člověka a jeho individuální zvláštnosti spojené s kulturní, sociální, náboženskou a generační příslušností
Hodnotí a využívá výrazové možnosti barev a jejich kombinací. Rozliší působení vizuálně obrazných vyjádření v rovině smyslového účinku, subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného symbolického obsahu.	Výrazová malba - bolest, radost, samota. Záznam smyslových emocí. Emotivní tvorba.	OSV-sebepoznání a sebepojetí, já jako zdroj informací, moje psychika, temperament, postoje, hodnoty, co o sobě vím Psychohygiena-dobrá vztah k sobě samému.
Užívá vizuálně obrazná vyjádření k zachycení jevů v proměnách, vývoji a ve vztazích. Zasazuje předměty do zvláštních souvislostí. Vytváří novou skutečnost.	Svět je jeden velký sen - pocitová kresba, malba. Koláž, roláž. Nová realita.	
K tvorbě užívá některé metody soudobého výtvarného umění, počítačové grafiky, fotografie, kopírování apod.	Umělecké vyjádření zvířecí říše. Zvíře a umělec. Nové technologie.	EV - vztah člověka k prostředí-život zvířat v současném světě

Očekávané výstupy	Obsah učiva	TO PT
Užívá vizuální obrazná vyjádření k zaznamenání podnětů z představ a fantazie. Uvědomuje si různost přístupů v jednotlivých obdobích dějin umění.	Fantazijní kresba. Fantazie napříč dějinami umění.	OSV-kreativita-rozvoj originálního vnímání a fantazie

Vyučovací předmět: **Výtvarná výchova**

Ročník: **tercie**

Očekávané výstupy	Obsah učiva	TO PT
Správně uplatňuje techniku kresby a zachycuje prostor. Užívá perspektivních postupů. Orientuje se v grafických technikách. Dokáže popsat principy perspektivy při fotografování.	Práce v plenéru. Seznámení se základy perspektivy a kompozičního řešení. Grafika.	OSV-schopnost poznávání a smyslového vnímání reality, cvičení pozornosti a soustředění
Zobrazuje vlastní fantazijní představy a odhaluje interpretační kontext vlastního vyjádření, kombinuje výtvarné prostředky a experimentuje s nimi.	Seznámení s historickými i moderními dominantami měst. Praktické ověřování a postupné využívání kompozičních postupů (vertikála, horizontála, diagonála, zlatý řez, kontrast, harmonie (v experimentálních činnostech a vlastní tvorbě).	EV vztah člověka k prostředí-naše město, historie, ochrana památek
K tvorbě užívá obrazně vizuální zrakové systémy starověkého umění. Seznamuje se s písmem jako zrakovou formou. Využívá digitální zdroje různého druhu písma, které je schopný si sám vyhledat.	Písmeno je znak - různé druhy písma, obrázkové, vlastní písmo, ... a jejich použití.	

Očekávané výstupy	Obsah učiva	TO PT
Rozvíjí se v estetickém cítění - využívá dekorativních postupů. Výtvarně se vyjadřuje k lidovým tradicím, zvykům a svátkům. Využívá digitální zdroje k propagaci.	Tematická práce - Vánoce - jak se slaví u nás a v jiných zemích. Drobné dekorativní předměty. Propagace oslav Vánoc v naší škole.	OSV – mezilidské vztahy-péče o dobré vztahy v rodině a ve společnosti MEV- tvorba mediál. sdělení-plakát, přání, PF
Vytváří společné kompozice v prostoru-instalace, své představy dokáže převést do objemových rozměrů. Dokáže pracovat ve skupině-obhájit svůj názor a tolerovat názory druhých.	Plastická a prostorová tvorba. Tematická společná práce. Plakáty.	MEV-tvorba mediálního sdělení, výběr a uplatnění výt. prostředků pro vhodné sdělení.
Seznamuje se s některými netradičními výtvarnými postupy. Kombinuje a využívá různé výtvarné přístupy.	Kaširování - využití různorodých materiálů a technik. Inspirace evropskou civilizací.	VMEG - kořeny a zdroje evropské civilizace, evropská historie.
Při společné práci uplatňuje vlastní zkušenosti a kreativitu, ale dovede se podřídit týmovému zájmu. Citlivě dokáže uplatnit svoji fantazii, intuici a invenci.	Kde žiji? Kde žije můj spolužák? Kolektivní práce. Fantazijní kresba a malba.	EV-vztah člověka k prostředí, náš životní styl a jeho dopady na ekologii-problémy a možnosti řešení OSV-kooperace-dovednost navazovat na druhé.

Očekávané výstupy	Obsah učiva	TO PT
Interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti. Vychází ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků a také z digitálních zdrojů. Vnímá prostředí, ve kterém žije. Hledá výtvarně zajímavé obrazy kolem sebe-inspiruje se histor. památkami svého města.	Památky v Uničově - seznámení pomocí animačních technik. Studijní kresby. Práce s uměleckým dílem.	Projekt „Oživé baroko“ EV-vztah člověka k prostředí, naše město-kultura, historie a její ochrana

Vyučovací předmět: **Výtvarná výchova**
 Ročník: **kvarta**

Očekávané výstupy	Obsah učiva	TO PT
Rozeznává jednotlivé architektonické slohy a staví je do kontextu s historií, vnímá umění jako odraz historických a společenských událostí. Pomocí vizuálně obrazných elementů je umí uplatnit ve vlastní tvorbě.	Architektura hlavních uměleckých slohů a její vyjádření v praxi.	OSV-cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění Kreativita-schopnost vidět věci jinak, citlivost
Zvládá zachycení pomíjivého okamžiku skicováním. Orientuje se v malířských i grafických technikách. Uplatňuje osobitý přístup k realitě. Orientuje je v základech fotografování.	Práce v plenéru - kresba, malba, grafika. Světlo, barva, barevná skvrna. Okolí mého bydliště.	EV-ekosystémy-stromy v našem prostředí- nutnost ochrany
Výtvarně se vyjadřuje k lidovým tradicím, zvykům a svátkům.	Tematická práce - Vánoce- práce s různými materiály - vkusná výzdoba interiéru.	OSV-mezilidské vztahy- péče o dobré vztahy v rodině i ve společnosti, empatie, podpora, pomoc
Poznává tvorbu některých umělců a snaží se jí porozumět. Neodmítá moderní malířství, uplatňuje osobitost a subjektivitu ve vlastní práci i v interpretaci tvorby ostatních. Orientuje se na internetovém prostředí a umí využívat webové stránky k vyhledávání konkrétních uměleckých děl.	Tvorba významných umělců. Práce s uměleckým dílem - parafráze. Vytváření osobního pohledu a názoru na umělecká díla.	OSV-kreativita-rozvoj citlivosti, pružnosti, schopnosti uchopit realitu nově

Očekávané výstupy	Obsah učiva	TO PT
Uplatňuje osobitý přístup k realitě. Rozlišuje působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu. Používá internetové zdroje k orientaci v dějinách umění.	Proporce lidské hlavy. Místo portrétu v dějinách umění. Portrét, autoportrét.	OSV - psychohygienu, vztah k sobě samému, schopnost naladění mysli.
Vybírá a kombinuje výtvarné prostředky k vyjádření osobitosti a originality. Dokáže vybírat a pracovat s výtvarným materiálem. Vytváří si pozitivní vztah k manuální činnosti. Využívá fotoaparát k práci s GIFem.	Loutka – historie, práce s loutkou, loutka v ploše, filmové a divadelní předlohy.	OSV-kreativita-nápady, originalita. Komunikace a kooperace-schopnost pracovat ve skupině.
Užívá vizuálně obrazných vyjádření k zachycení zkušeností získaných pohybem, hmatem a sluchem. Orientuje se v pojmu Digitální umění.	Pohyblivý předmět - možnosti zachycení pohybu ve výtvarné tvorbě. Práce v materiálu, společná práce.	OSV-komunikace-řeč těla, řeč předmětů, empatické aktivní pozorování skutečnosti
Spolupracuje na tvorbě společného loutkového představení. Dovede samostatně řešit problém a zpracovat společný námět. Nebojí se experimentu a osobitosti.	Využití různých druhů loutek, práce ve skupinách, vyjádření vlastní myšlenky skrz výtvarné umění. Výtvarné umění využití v médiích.	MEV-tvorba mediálního sdělení-práce v realizačním týmu.

Očekávané výstupy	Obsah učiva	TO PT
Porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazných vyjádření, vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů. Při svém výtvarném projevu využívá všechny dostupné digitální prostředky.	Práce s uměleckým dílem 2. pol. 20. stol. (instalace, performance, videoart, akční umění, land art, happening).	OSV-hodnoty a postoje v chování lidí-schopnost analýzy, eticky problematické situace všedního dne a jejich výtvarné vyjádření